

Orale anticonceptie en het risico op kanker

Vraagstelling

Geeft het gebruik van orale anticonceptiva een verhoogd risico op kanker?

Betekenis voor huisarts en patiënt

Huisartsen schrijven de orale anticonceptiepil veel voor. Niet zelden stelt de (aanstaande) gebruikster hiervan vragen over de pil en het risico op kanker. Het is bekend dat orale anticonceptiva een verhoogd risico geven op bepaalde vormen van kanker en juist een verlaagd risico op andere. Tot nu toe onbekend was het totale risico op het krijgen van kanker. Dit onderzoek laat zien dat het absolute risico op kanker niet wordt vergroot door het gebruiken van de orale anticonceptiepil.

Korte beschrijving

Inleiding De orale anticonceptiepil werd geïntroduceerd in het begin van de jaren '60 en is sindsdien door meer dan 300 miljoen vrouwen geslikt. Er zijn aanwijzingen dat gebruiksters van de combinatiepil een hoger risico hebben op het krijgen van borst-, cervix- of leverkanker. Dit verhoogde risico daalt op het moment dat zij het pilgebruik stoppen en is ongeveer na tien jaar weer gelijk aan het risico van de niet-gebruiksters. Aan de andere kant lijkt het gebruik van de combinatiepil het risico op kanker van het endometrium, de ovaria en het colon te verlagen. Dit effect houdt ook na stoppen van de pil aan, mogelijk tot meer dan vijftien jaar daarna. In dit cohortonderzoek is getracht de hypothese te testen dat 'ooit-gebruiksters' van de pil een lager risico op het krijgen van kanker zouden hebben

dan 'nooit-gebruiksters'.¹

Patiëntenpopulatie De data zijn afkomstig uit de 'Royal College of General Practitioner's oral contraception study'. Vanaf mei 1968 werden gedurende 14 maanden door 1400 huisartsen verspreid over heel Engeland 23.377 vrouwen geselecteerd die de pil gebruikten, en 23.796 vrouwen die de pil nog nooit hadden gebruikt. De gemiddelde leeftijd bij inclusie was 29 (+/-6,6) jaar. Alle vrouwen waren getrouwd of hadden een stabiele relatie en de meesten waren blank. De deelnemers werden ingedeeld in twee datasets: de hoofddataset en de huisartsdataset. Onderzoekers volgden de deelnemers gedurende de daaropvolgende jaren, in de huisartsdataset tot en met 1996 en in de hoofddataset tot en met 2004. Uiteindelijk resulteerde dit in 339.000 vrouwjaren van observatie voor 'nooit-gebruiksters' en 744.000 vrouwjaren van observatie voor 'ooit-gebruiksters' in de hoofddataset. Voor de huisartsdataset waren deze aantallen respectievelijk 224.000 en 331.000 vrouwjaren van observatie.

Observatie Uit alle gegevens van het *oral contraception*-onderzoek werd in dit cohortonderzoek gekeken naar de getallen over kanker voor de 'ooit-gebruiksters' en de 'nooit-gebruiksters' van de combinatiepil uit zowel de hoofd- als de huisartsdataset. Subgroepen waren: leeftijd, pariteit, roken, sociale klasse, gebruikersduur, tijd sinds stoppen.

Primaire uitkomstmaat Per dataset werd er gescoord op het krijgen van kanker. De verschillende vormen van kanker (gecodeerd volgens de ICD) werden ingedeeld in drie categorieën:

1. Specifieke kankersoorten (bijvoorbeeld colon, long, mamma)

2. Gynaecologische kankersoorten

3. Alle vormen van kanker

Resultaten In vergelijking met de 'nooit-gebruiksters' hadden de '(ooit-)gebruiksters' een significante risicoreductie van 12% op het krijgen van (iedere vorm van) kanker (RR 0,88, 95%BI 0,83-0,94). Onder de 'ooit-gebruiksters' vonden onderzoekers significant minder vaak kanker van dikke darm of rectum, uterus, ovaria, onbekende origine, gynaecologische kankersoorten gecombineerd of overige soorten kanker. Zij vonden daarentegen een niet-significante verhoging van het risico op kanker van longen, cervix, centraal zenuwstelsel en hypofyse. In beide datasets vonden zij geen verschil in het risico op borstkanker. Er was een trend dat toegenomen gebruikersduur een significant verhoogde kans zou geven op cervix-, centraal zenuwstelsel- of hypofyse kanker en een afgenomen risico op uterus- en ovariumkanker.

Conclusie van de onderzoekers In dit cohortonderzoek vonden onderzoekers geen associatie tussen het gebruik van orale anticonceptiva en een significant verhoogd risico op kanker 'overall'. Er zou mogelijk zelfs een wat lager risico zijn.

Bewijskracht Cohort study (2b)²

Chantal Timmermans en Arie Knuistingh Neven

1 Hannaford PC, Selvaraj S, Elliott AM, et al. Cancer risk among users of oral contraceptives: cohort data from the Royal College of General Practitioner's oral contraception study. *BMJ* 2007;335:651.

2 www.infopeoms.com/levels.html.